

Spis treści

Wstęp do wydania polskiego	7
Przedmowa	27
Rozdział I. Istota antropologii i antropofagia	31
Rozdział II. Ludożercy w przeszłości	75
Rozdział III. Współcześni ludożercy	123
Rozdział IV. Prehistoryczny świat antropofagii	167
Rozdział V. Mityczny świat antropofagii	188
Rozdział VI. Mityczny świat antropologii	216
Bibliografia	240
Indeks	249
Spis ilustracji	254

William E. Arens – (ur. 1940), antropolog i afrykanista. Stopień doktora uzyskał na Uniwersytecie Wirginii w 1970 roku na podstawie dysertacji wykorzystującej obserwacje terenowe z północnej Tanzanii. Badania prowadził również w Sudanie, Szwecji i we Włoszech. Jest profesorem na nowojorskim uniwersytecie Stony Brook, na którym zarządza programami wymiany międzynarodowej. Zajmował się m.in. problemami etnicznymi, tradycyjnymi kultuami religijnymi, pokrewieństwem i kazirodstwem. Oprócz *Mitu ludożercy* (1979) ogłosił książki *On the Frontier of Change* (1979) i *The Original Sin* (1986). Obecnie interesuje się anglosaskimi relacjami z podróży do krajów skandynawskich od XVIII do XX wieku. Nadal jednak poświęca uwagę miejscu ludożerstwa w teoriach antropologicznych oraz społeczno-kulturowym aspektom postrzegania kuru czy choroby wściekłych krów. W 1989 roku William Arens został doktorem honoris causa uniwersytetu w Göteborgu w Szwecji.

Mit ludożercy. Antropologia i antropofagia to jedna z najbardziej oryginalnych prac w amerykańskiej antropologii społecznej drugiej połowy XX wieku. Dzieło zaczepne i całkowicie osobne, chociaż wywody Arensa można by usytuować w nurcie krytyki kolonializmu, naukowego warsztatu etnografa oraz dekonstrukcji literatury podróżniczej. Autor konsekwentnie przedstawia kanibalizm jako zjawisko niepewne, o wątplym uzasadnieniu źródłowym, istniejące przede wszystkim w kulturowej wyobraźni, a także mające funkcję uniwersalnego operatora stosunków między grupami społecznymi. Konfrontuje się z fantazmatami, przekłamaniami i wymową odkryć archeologicznych. Dostrzegłszy w obrazie dzikiego, brutalnego ludożercy kontrowersję wiecznie aktualną, stawia w jednym szeregu opisy podboju Nowego Świata i tezy zawarte w nowoczesnym piśmiennictwie akademickim, uzurpującym sobie prawa do obiektywizmu.

„Termin «kanibal», twierdzi Arens, to zbiorowa etykieta, jaką każda grupa naznacza inną grupę, tę, która «jest po drugiej stronie wzgórza», o której często niewiele wie, nie potrafiąc zrozumieć innego sposobu życia, innych zwyczajów kulinarnych, obyczajów seksualnych i sposobów przyozdabiania ciała. Ten sam mechanizm jest widoczny w opisach kultur pozaeuropejskich sporządzanych przez badaczy wywodzących się z cywilizacji zachodniej, w której obrębie konsumpcja ludzkiego mięsa należy do najbardziej strzeżonego tabu. Argumentacja Arensa zmierza ku temu, by pokazać, jak tworzyła się wizja świata zaludnionego przez kanibali, nieodmiennie należących do «innych», a nie do «nas»”.